

Μητροπολιτική Όμάδα Έργασίας
Κατηχητικόῦ Έργου
Παιδείας και
Πολιτισμοῦ

■ Διστάζουν να πουν στο ανήλικο τι είναι ωφέλιμο και τι βλαβερό!

Η ελληνική οικογένεια υπό παραίτηση Οι γονείς αποσύρονται από τις ευθύνες τους

Αλλοτε στην Ελλάδα, ενώ η κοινωνία διαμελιζόταν, μέσα στα σπίτια η συσπείρωση των ατόμων κρατούσε καλά. Την ώρα που τα κόμματα, οι παρατάξεις, τα συμφέροντα συγκρούονταν μεταξύ τους, η οικογένεια μαζεμένη γύρω

από το τραπέζι, επιβεβαίωνε πως τα μέλη της θα ζούσαν συνασπισμένα και με οδηγό τους ένα ομαδικό ένστικτο επιβίωσης.

Την εγγύηση την έδιναν οι γονείς, και τα παιδιά δεν είχαν παρά να τη δεχτούν. **Να** όμως που οι καιροί άλλαξαν τόσο πολύ, ώστε σήμερα οι γονείς μπροστά στα παιδιά τους μασάνε τα λόγια τους. Φοβούνται μήπως κάνουν κάποιο ασυγχώρητο λάθος.

Μήπως προτείνουν κάτι που θα θυμίζει συμβουλές γιαγιάδων. **Διστάζουν** να πουν στο ανήλικο τι είναι ωφέλιμο και τι βλαβερό, αφού οι ίδιοι αμφιβάλλουν για όλα και αφού βλέπουν πώς στο κάτω κάτω η αμφιβολία είναι εντελώς της μόδας.

Κι όταν είσαι με τη μόδα υποτίθεται ότι είσαι με το μέρος της νεότητας. **Ωστόσο**, δεν αποφεύγονται τα εμπόδια. **Αν** ως γονιός μιμείσαι τους νέους, δεν μπορείς να επιδράσεις πάνω τους. **Εκεί** είναι το πρόβλημα.

Πασχίζοντας να φανούν «ανοικτοί σε όλα», πολλοί γονείς αφήνουν τελικά την πόρτα του σπιτιού ορθάνοιχτη σε κάθε ρεύμα, σε κάθε σύνθημα απ' έξω, σε κάθε συγκεχυμένη ιδέα. **Εστω** κι έτσι όμως, θα μπορούσαν όλα αυτά τα ετερόκλητα και θορυβώδη να εξεταστούν και να κριθούν. **Προϋπόθεση** θα ήταν να μάθουν τα παιδιά από τον πατέρα και τη μητέρα να θέτουν τις κατάλληλες ερωτήσεις απέναντι στις καταστάσεις και στα πράγματα.

Το μικρό παιδί ρωτά συχνά: «τι κάνουμε μ' αυτό;». Ο γονιός πρέπει να το βοηθήσει να προχωρήσει στο: «τι χρειάζεται αυτό;» και έπειτα στο σχολείο αναμένεται να κάνει ένα βήμα πιο πέρα ρωτώντας: «πού οδηγεί η χρήση του;». **Μια** σειρά από βήματα πριν φθάσουμε στο αν κάτι είναι καλό ή κακό και για ποιους. **Όμως**, πώς να ξεκινήσει η διαδικασία αυτή όταν οι κηδεμόνες έχουν οι ίδιοι παραλύσει από τα ερωτήματα που τους βάζει η ζωή τους;

Προσποιούνται τους αδογμάτιστους για να μην ομολογήσουν πως δεν έχουν τη διάθεση να ριψοκινδυνεύσουν μια άποψη, ακόμη κι αν πρόκειται για τον προσανατολισμό των παιδιών τους. **Εξάλλου**, ο χρόνος τους είναι πάντα λιγοστός. **Είναι** τόσες οι δουλειές που τους κυνηγούν – και που τις κυνηγούν επίσης – που δεν προλαβαίνουν να κατασταλάξουν σε μία γνώμη, σε μία υπόδειξη. **Στο** μεταξύ, τα ανήλικα περιμένουν. **Και** χωρίς συνήθως να το αντιληφθούν οι γονείς, καταλαβαίνουν πως εδώ δεν υπάρχει τίποτα για να αντισταθεί στις ορέξεις τους. **Περιμένουν** τον πατέρα ή τη μητέρα να τους πει τι πρέπει να κάνουν και εκείνα στη συνέχεια να αντιδράσουν αρνητικά, γιατί στην ηλικία τους η αρνητική αντίδραση είναι συχνά αυτόματη.

Όταν **λες** στο παιδί τι να κάνει, στα μάτια του προβάλλει η δική σου θέληση. **Και** είναι πάντα ενοχλητικό να έρχεται η θέληση κάποιου – ακόμα κι αν είναι των γονιών – να σου πει να την ακολουθήσεις. **Η** λύση θα ήταν, αν αντί για τη θέλησή του ο γονιός προέτασσε την ανάγκη. «**Είναι** ανάγκη να τα πας καλά στο σχολείο, και δεν είναι επειδή σ' το λέω εγώ».

Ολη η **τέχνη** της διαπαιδαγώγησης βρίσκεται εδώ –το είχε διακρίνει καθαρά ο Ρουσό. **Είναι** το πώς να οδηγήσεις το παιδί μέσα σε μια συνήθεια, αποφεύγοντας τις πολλές συζητήσεις, αφού δεν είναι για την ηλικία του το να συμφωνεί ή να διαφωνεί με επιχειρήματα. **Δυστυχώς**, η σκεπτικιστική εποχή μας νόμιζε πως και τα παιδιά θα πρέπει να εισαχθούν σε ατέρμονους «διαλόγους», με αποτέλεσμα να γίνουν μικροί σοφιστές. **Φυσικά**, δεν εννοούμε πως είναι άκαρπο να γίνεται συζήτηση μαζί τους. **Αλλά** το καθετί στην ανατροφή τους είναι καλύτερα να γίνεται στην ώρα του. **Πώς** μπορεί να διδαχθεί η εντιμότητα, η συμπόνια προς τους αδύναμους, η συνέπεια στις σχέσεις τους; **Είναι** δυνατόν να έχουν τέτοια συναισθήματα προτού η ίδια η ζωή τους δείξει τι σημαίνει ηθική;

Συνέπεια όλων αυτών είναι οι γονείς να αποσύρονται από τις ευθύνες τους. Από αβεβαιότητα ή και φυγοπονία ψάχνουν να βρουν τον τρόπο να διώξουν το βάρος από τους ώμους τους. **Ο** τίτλος του καθοδηγητή τους τρομάζει. Είναι ένας τρόμος που το παιδί τον διαβάζει στην όψη και στη συμπεριφορά τους και που αμέσως του δίνει το δικαίωμα να τους απαντήσει με την πιο τυφλή, την πιο πεισματάρικη ανυπακοή. **Το** ατίθασο παιδί τιμωρεί τους κηδεμόνες για υπεκφυγές, για την αβουλία τους, ακόμη και για τη στοργή τους που είναι του αδύναμου, και όχι του πραγματικού προστάτη. **Α**κολουθούν οι γνωστές εκρήξεις. **Κά**θε μέρα πληροφορούμαστε για περιστατικά παραβατικότητας και εγκληματικότητας ανηλίκων. **Κα**θώς τα κρούσματα αυξάνονται ραγδαία, η ελληνική κοινωνία δείχνει ξαφνιασμένη, που συμβαίνουν στους κόλπους της έκτροπα, απέναντι στα οποία νόμιζε ότι ήταν θωρακισμένη. **Η** συνοχή της, στον τομέα αυτό, φαινόταν δεδομένη. **Α**ποδείχθηκε πως δεν ήταν.

Πανικόβλητη τώρα η οικογένεια φλυαρεί νευρικά για την ανάγκη «κοινωνικοποίησης» των παιδιών, μία ανάγκη όμως που θεωρεί ότι ξεπερνά τις δυνάμεις της. **Ποιος** θα αναλάβει λοιπόν το δύσκολο έργο; **Μα** δεν υπάρχουν σχολεία, και δεν λειτουργούν κανονικά; **Αυτά** δεν έπρεπε να απορροφήσουν την ένταση; **Πράγματι**, αυτό έκαναν μέχρι πριν από λίγα χρόνια. **Παρά** τις ελλείψεις, παρά τις προκαταλήψεις, μάθαιναν στο παιδί τι σημαίνει να τηρεί κανόνες, να πειθαρχεί σε προγράμματα, να ξέρει πότε να μιλά και πότε να κρατά το στόμα του κλειστό. **Για** μερικούς η αγωγή αυτή αποδείχτηκε καταπιεστική. **Και** ήταν ως έναν βαθμό. **Αλλά** τουλάχιστον στις συνειδήσεις των ανηλίκων είχε ριζώσει η ιδέα ότι υφίσταται κανείς τις συνέπειες αν με μία πράξη του ζημιώνει το κοινωνικό σύνολο. **Αυτό** ήταν ευεργετικό και αυτό ακριβώς σήμερα πάει να χαθεί. **Ποιος** θα αναλάβει να πείσει τον μικρό βάνδαλο να μη μουντζουρώνει τις πινακίδες στους δρόμους, να μην επιτίθεται σε συνομηλίκους του για να τους κλέψει ή να τους κακοποιήσει;

Στις πιο οργανωμένες δυτικές κοινωνίες η οικογένεια έσπευσε να παραδώσει τα ηνία της κατάστασης σε ψυχολόγους, γιατρούς, κοινωνικούς λειτουργούς ή δικαστικούς επιτηρητές. **Στη** χώρα μας δεν έχουν λειτουργήσει τόσο εντατικά αυτοί οι επαγγελματικοί «μηχανισμοί υποβοήθησης», γεγο-

νός που έχει και μία θετική πλευρά. Η οικογένεια εξακολουθεί να θέλει να παίζει κάποιο ρόλο στο έργο της διαπαιδαγώγησης. Επιχειρεί όμως να τον παίξει με παράδοξο τρόπο. Απαιτεί από το σχολείο να καλύψει εσπευσμένα τα δικά της κενά. Έχει στείλει μέσα στις αίθουσες παιδιά δύστροπα, γαλουχημένα με επιεικείς αδικαιολόγητες, με καπρίτσια που οι μπαμπάδες και οι μαμάδες τα ικανοποιούσαν βιαστικά για να μην μπλέκουν σε καβγάδες. Ήταν μια ειρηνοφιλία, για την οποία η οικογένεια δεν ήταν στο βάθος υπερήφανη. Γι' αυτό και μετακυλίζει το βάρος στο σχολείο. Αξιώνει από τους δασκάλους να κουμαντάρουν τα παιδιά που η ίδια τα έθρεψε με ανυπακοή, αλλά και να μην τα «τραυματίσουν», γιατί μετά, στο σπίτι, δεν θα 'χει την υπομονή να περιποιηθεί τις πληγές τους.

Οι συχνές αντιδικίες ανάμεσα σε συλλόγους γονέων και κηδεμόνων και συλλόγους δασκάλων ή καθηγητών έχουν την αιτία τους στο ότι, οι γονείς επιθυμούν να συγκυβερνήσουν στο σχολείο, μολονότι στο σπίτι τους η λέξη «κυβερνώ» θα ηχούσε σαν βαρβαρισμός.

Τι να διδαχθούν τα ανήλικα βλέποντας τη διαμάχη ανάμεσα στις δύο μεγάλες ενήλικες δυνάμεις που τους επιβλέπουν; Μάλλον θα αισθανθούν, πως στη χώρα αυτή έχεις το ελεύθερο να μη μεγαλώσεις ποτέ.

Καραποστόλης Βασίλης
Πηγή: <https://www.tanea.gr>

